

Силабус курсу

Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – А Освіта

Спеціальність А 7 Фізична культура і спорт

Освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»

Рік навчання: 1, Семестр: 2

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.н.фіз. вих. і спорту, доц. **Маляр Едуард Імреювич**

Контактна інформація malyar_e@yahoo.com, +380673682288

Опис дисципліни

Дисципліна “Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту” спрямована на формування у студентів цілісної системи фундаментальних та прикладних знань, умінь і навичок про сучасний стан та перспективи реформування національної системи фізичного виховання в Україні; про особливості процесу фізичного виховання громадян та його правове регулювання; про законодавчі основи розвитку фізичної культури і спорту; про правові основи функціонування фізкультурних і спортивних організацій; про етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту; про економічні основи сфери фізичної культури і спорту.

Структура курсу

Години Лекції	Години Практи чні	Тема	Результати навчання	Завдання
2	6	«Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і	Знати зміст робочої програми, силабуса, анотації. Знати вимоги до написання модульних робіт. Знати контрольні питання для іспиту, літературні джерела. Критерії оцінювання. Знати тематику самостійної роботи.	Тести, опитування

		спорту» як наукова і навчальна дисципліна.	Знати зміст навчально-методичного комплексу дисципліни.	
2		Фізична культура і спорт як галузь народного господарства.	Знати про продукт галузі “Фізична культура і спорт”. Знати про особливості попиту і пропозиції на ринку галузі.	Тести, опитування
2		Оплата праці працівників галузі “Фізична культура і спорт”.	Знати про особливості праці. Знати особливості нормування праці. Знати про особливості матеріального стимулювання праці працівників фізичної культури та спорту. Знати про особливості оподатковування доходів фізичних осіб.	Тести, опитування
2		Матеріально-технічна база галузі “Фізична культура і спорт”.	Знати основні фонди галузі, оборотні фонди. Знати показники ефективної експлуатації спортивних споруд.	Тести, опитування
2		Особливості фінансування у сфері фізичної культури і спорту.	Знати особливості бюджетного та позабюджетного фінансування. Знати про бюджет організації та його складові. Знати про особливості складання кошторису на проведення фізкультурно-спортивного заходу.	Тести, опитування
2		Економічна ефективність сфери фізичної культури і спорту.	Знати поняття економічної ефективності сфери фізичної культури і спорту. Знати критерії економічної ефективності сфери фізичної культури і спорту. Знати економічні результати діяльності у сфері фізичної культури і спорту. Знати економічні показники ефективності. Знати ринок послуг фізичної культури і спорту, його особливості. Знати про учасників ринкових відносин у галузі “Фізична культура і спорт”, їх функції. Знати об’єкти ринкових відносин у сфері фізичної культури і спорту.	Тести, опитування
4	4	Законодавчі основи розвитку фізичної культури і спорту.	Знати про особливості розвитку законодавства про фізичну культуру і спорт. Знати соціально-економічні умови розвитку, фізичної культури і спорту в Україні. Знати систему розвитку, правових актів про фізичну культуру і спорт.	Тести, опитування

			Знати зміст державної програми розвитку, фізкультури і спорту в Україні.	
2		Законодавче регулювання суспільних відносин у сфері фізичної культури і спорту.	Знати про правову регламентацію в сфері фізичної культури і спорту. Знати про правові відносини в сфері фізичної культури і спорту. Знати механізм правового регулювання в сфері фізичної культури і спорту. Знати функції, права в спортивних відносинах.	Тести, опитування
2		Правові основи функціонування фізкультурних і спортивних організацій.	Знати про підприємство як організаційну форма господарювання. Знати види та організаційні форми підприємств (організацій) в сфері фізичної культури і спорту. Знати механізми створення, реорганізація і ліквідація підприємств. Знати особливості господарської, економічної і соціальної діяльності підприємства.	Тести, опитування
2		Правове регулювання трудових відносин.	Знати про трудові правовідносини та трудові права працівників. Знати зміст колективних договорів та угод. Знати зміст трудового договору працівників фізичної культури і спорту. Знати основні положення спортивного контракту як особливої форми трудового договору.	Тести, опитування
2	4	Основні принципи етики та етикету у спорті.	Знати історичні передумови виникнення етики та етикет. Знати професійну етику та мораль як невід'ємну складову спортивного процесу. Знати сутність професійної етики.	Тести, опитування
2		Конфлікти в спортивно-педагогічній взаємодії.	Знати причини конфліктів у спортивно-педагогічній взаємодії тренер-учень. Знати процес взаємодії у конфлікті. Знати способи вирішення конфліктів у спорті.	Тести, опитування
2		Принципи справедливої гри та олімпізму.	Знати принципи олімпізму П. Кубертена. Знати базові етичні принципи діяльності у сфері спорту. Знати зміст принципу «справедливої» гри. Знати кодекс честі олімпійця України.	Тести, опитування
4		Етика спортивного менеджменту.	Знати моделі управлінських організацій та типів управління у спорті. Знати про професійну культуру та професійну етику спортивної організації. Знати про характер, стиль та види прийняття рішень у спортивному менеджменті.	Тести, опитування

Літературні джерела

1. Андріянова В.А. Актуальні проблеми у ФВіС: методичні вказівки для студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» освітнього рівня магістр. Київ: КНУБА, Талком, 2023. 26 с.
2. Грибан Г.П. Управління у сфері фізичної культури і спорту. Житомир: Вид-во «Рута», 2022. 124 с.
3. Іншин М.І., Мельник Я.Я. Забезпечення соціальних прав у спорті: монографія / Вид-во «Освіта». Київ, 2021. 200 с.
4. Криштанович С. Спортивний менеджмент : навч. посіб. / Львів : ЛДУФК, 2020. 208 с.
5. Маляр Е.І. Навчально-методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту» для студентів денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 20 с.
6. Маляр Е.І. Методичні рекомендації з вивчення курсу «Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту» для студентів денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 20 с.
7. Маляр Е.І. Навчально-методичні матеріали з дисципліни «Економічні, правові та етичні аспекти сфери фізичної культури і спорту» для студентів денної та заочної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 22 с.
8. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Основи організації та управління у сфері фізичної культури і спорту: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 24 с
9. Маляр Н.С., Маляр Е.І. Етичні аспекти сучасного спорту: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 17 с
10. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Негативні фактори, які впливають на реалізацію миротворчої функції олімпійського спорту Олімпійський рух на теренах України – минуле та сьогодення. Матеріали всеукраїнської наукової конференції. За заг.ред. Огнистого, А.В., Огниста К.М. – Тернопіль: В-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 151-155.
11. Маляр Е.І., Маляр Н.С., Безпалова Н.М., Верцімага А.В., Чорненький А.І., Яковів В.І., Сапрун С.Т. Економічні, правові та етичні аспекти в процес розробки спортивних проєктів / *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури(фізична культура і спорт): зб. наукових праць / Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2025. Випуск 2 (187). С. 123-127.*
12. Маляр, Е.І., Маляр, Н.С., Циквас, Р.С., Чорненький, А.І. (2025). Особливості процесу управління спортсменами високого класу. *Педагогічна Академія: наукові записки*, (21).
13. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Основи спортивної підготовки: навч. посібник, 2-ге вид. перероб. та доп.. Тернопіль, ЗУНУ, 2024. 162 с.
14. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Нормативно-правове регулювання студентського спорту в Україні: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 20 с.
15. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Ресурсне забезпечення спортивного проєкту та управління його якістю: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2025. 22 с.
16. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Актуальні проблеми використання допінгу під час олімпійської підготовки спортсменів. Матеріали круглого столу 25 червня 2024 р. Тернопіль. ЗУНУ. 2024. С. 41-42.
17. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Етичні аспекти олімпійського спорту в умовах війни / Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної освіти сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 20-22 червня 2024 року). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 81-83.
18. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Формування знань про миротворчу функцію олімпійського спорту / Олімпійський рух на теренах України – минуле та сьогодення. Матеріали всеукраїнської наукової конференції. За заг. ред. Огнистого, А.В., Огниста К.М. – Тернопіль: В-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 172-175.
19. Маляр Н.С., Маляр Е.І. Сутність сучасного спортивного менеджменту в умовах воєнного часу / Трансформаційні процеси соціально-гуманітарної освіти сучасної України в умовах війни: виклики, проблеми та перспективи : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 20-22 червня 2024 року). Тернопіль : ЗУНУ, 2024. С. 139-141.
20. Маляр Е.І., Маляр Н.С. Негативні фактори, які впливають на реалізацію миротворчої функції олімпійського спорту / Олімпійський рух на теренах України – минуле та сьогодення: Матеріали

- всеукраїнської наукової конференції. За заг.ред. Огністого, А.В., Огніста К.М. Тернопіль: В-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 151-155.
21. Маляр Е.І., Маляр Н.С.. Мотивація та контроль відновлення у тренувальному процесі. Матеріали ІІ круглого столу 05 травня 2025 р. Тернопіль. ЗУНУ. 2025. С. 53-55.
 22. Маляр Е.І., Маляр Н.С.. Мотиваційний аспект і психологічний контроль у процесі відновлення спортсмена. Матеріали ІІ круглого столу 05 травня 2025 р. Тернопіль. ЗУНУ. 2025. С. 55-57.
 23. Маляр Е.І., Маляр Н.С., Циквас Р.С. Професійна майстерність тренера в частині взаємовідносин тренера-спортсмен під час змагань / Соціально-гуманітарний вісник: зб. наук. пр. Вип. 57. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. С. 18-19.
 24. Спортивне право України : навчальний посібник / За ред. Є.О. Харитонов. Одеса : Фенікс, 2019. 330 с.
 25. Туряниця О.О. Механізм реалізації прав професійних спортсменів в Україні: конституційно-правовий аналіз. Науковий вісник УжНУ. Серія «ПРАВО». 2021. Випуск № 64. С. 70-76.
 26. Туряниця О.О. Ризик у професійному спорті: проблематика та шляхи її вирішення в конституційно-правовому полі. Науковий вісник УжНУ. Серія «Право». 2021. Випуск № 66. С. 73-80.
 27. Харитонов Є.О. Спортивне право: навчальний посібник / МОНУ, НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2019. 330 с.
 28. Циквас Р.С., Маляр Е.І., Маляр Н.С. Актуальні проблеми використання допінгу у спорті: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 18 с.
 29. Циквас Р.С., Маляр Е.І., Маляр Н.С. Особливості соціальної адаптації у постспортивному житті атлетів: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 30 с.
 30. Циквас Р.С., Маляр Е.І., Маляр Н.С. Специфіка соціальної адаптації спортсменів після завершення спортивної кар'єри: Методичні рекомендації / Тернопіль, ЗУНУ: Економічна думка, 2024. 31 с.
 31. Gach, R., Tsykvas, R., Maliar, E., Kornienko, S., Khomulenko, S. (2025). Neuroscientific Perspectives on Emotional Intelligence and Self-Regulation in Individual Sports. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*, 16(1). 324-332.
 32. Redchuk, R., Doroshenko, T., Havryliuk, N., Medynskii, S., Soichuk, R., Petrenko, O., Pavelkiv, R., Rybalko, P., Maliar, E., Maliar, N., Chornodon, M., Boretskyi, V. / Developing the Competency of Future Physical Education Specialists in Professional Interaction in the Field of Social Communications. *Revista Romaneasca pentru Educatie (2021), Multidimensionala*, 12 (4), 289-309.

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Критерії рейтингового оцінювання

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40 %	40 %	5 %	15 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота
Визначається як середнє арифметичне з оцінок під час занять	10 тестів по 3 бали за кожну правильну відповідь; одне теоретичне питання - 35 балів; одне практичне завдання – 35 балів	Оцінюється за виконання завдань тренінгу у вигляді презентації або есе	Оцінюється у вигляді написання реферату за запропонованою тематикою

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом